

חובת ההודאה ביום העצמאות

לעילוי נשמת היהודים שנפלו למען ציון

כמעט שבעים שנה שמדינת ישראל קיימת ועדיין הדיון המרכזי בין הדתיים הוא האם לקרוא את ההלל ביום העצמאות. אכן יש פוסקי הלכה שמחייבים אמירתה, יש שמתירים, יש שמתירים בלי ברכה ויש שבכלל לא מתייחסים לשאלה הזו. דעת רבני הקטגוריה האחרונה היא התמוהה ביותר שהרי בכל נושא הלכתי אפילו מקרה נדיר או לא מצוי בכלל, הם לא מוותרים על חובתם להאריך על פסיקת ההלכה

טעם יצירת עם ישראל: נתינת שבח והלל להקב"ה

נשאר את הצד ההלכתי לפוסקי ההלכה ונתמקד יותר על מה צריכה להיות התנהגותינו הטבעית כיהודים השייכים לעם ישראל. על הנושא הזה אומר הנביא ישעיהו ע"ה המעיד בשם אל עולם: **עם זו יצרת לי תהלתי יספרו** (ישעיהו פרק מג, כא). המלב"ם מבאר הפסוק בזה הלשון

עם זו, שהוא העם אשר עבורם פעלתי כל זאת, העם אשר רק עבור זו "יצרתם לי" שנוצרו להלל יה, כל שכן כי המה "תהלתי יספרו", ובשגם כי הם לא לבד יכבדוני, רק גם יספרו תהלתי, כי הם ישיגו התועלת הנמשך להם ממעשי. ואז ידעתי כי ישראל יכירו וידעו ויהללו ויספרו מעשי ה' ונפלאותיו

הרי כתוב מפורש שתפקידנו כעם ישראל - אם לא תפקידנו העיקרי - הוא להלל ולספר במעשי ה' ונפלאותיו. זאת אומרת שאפילו לכאורה אין שום סיבה מיוחדת, עלינו להלל את בורא עולם על מעשיו הנפלאים. ניתן להסיק מזה שעל אחת כמה וכמה עלינו להלל אותו ביום העצמאות למדינת ישראל שאז עם ישראל זכה להיכנס לימות המשיח לתחילת תהליך הגאולה. לכל המערערים על הדבר הזה נזכיר דברי האמורא שמואל שנפסקו להלכה: **אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות** (מס' ברכות לד ע"ב, הלכות מלכים ומלחמותיהם פרק יב, ב). עבור המפקקים המעדיפים להבין ההלכה הזאת כהבנתם ולא כהבנת חז"ל נסתפק בפירוש הרבמ"ם ע"ה וזה לשונו: **ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל (הלכות תשובה פרק ח, יג וכן פרק ט, י).** לכן הקמת מדינה יהודית ועצמאית בארץ ישראל מהווה שלילת שעבוד אומות העולם מעל עם ישראל וראשית צמיחת גאולתנו

בנוסף לזה, הקמת מדינה יהודית בארץ איפשר להעלות לארץ כשלושה מיליון וחצי יהודים מד' כנפות הארץ לאחר אלפיים שנה גלות בין אומות העולם. אין שום תקופה בהסתוריה שעלו לארץ כל כך הרבה יהודים שהיו מפוזרים בכל העולם כולו. הדבר הזה יותר גדול מיציאת ממצריים שאז יצאו אבותינו רק ממדינה אחת ולאחר רד"ו שנה בלבד כפי שמרומז בדברי ה' הנביא ירמיהו ע"ה

לכן הגה ימים באים נאם ה' ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים: כי אם חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ צפון ומכל הארצות אשר הדיחם שמה והשבתיים על אדמתם אשר נתתי לאבותם (ירמיהו פרק כג, ז)

בעקבות הפסוק הזה חכם מתקופת המשנה הסיק שלא מזכירים כלל יציאת מצרים לימות המשיח אלא רק את הגאולה העתידה (מס' ברכות יב ע"ב). חכמים שחולקים עליו אומרים: **"לא שתעקר יציאת מצרים ממקומה אלא שתהא שעבוד מלכויות עיקר ויציאת מצרים טפל"**. הרי מפורש שחז"ל היו מאד מעריכים קיבוץ גוליות שבגאולה העתידית. לצערנו הרב רבים הם - אפילו תלמידי חכמים - לא מבינים או לא מעריכים את משמעות קיבוץ הגלויות וחשיבות העלייה לציון

סיבת קביעת החגים על ידי חז"ל

יסוד קביעת החגים כגון ימי פורים וחנוכה על ידי חכמינו ז"ל מבואר בהקדמת הרמב"ם למשנה תורה

הנביאים עם בית דין תקנו וצוו לקרות המגלה בעונתה כדי להזכיר שבחו של הקדוש ברוך הוא ותשועות שעשה לנו, והיה קרוב לשוננו כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה, "ומי גוי גדול, אשר לו אלהים קרבים אליו" (דברים ד, ז). ועל דרך זו היא כל מצנה ומצנה שהיא מדברי סופרים, בין עשה בין לא תעשה

הרי מבואר שקביעת החגים על ידי חז"ל שואפת להזכיר שבחו של בורא עולם ותשועות שעשה לנו ולאבותינו. כך בעצם קרה אחרי שלילת גזרת המן יש"ו ונצחון החשמונאים נגד היוונים, נקבעו ימי שמחה והודאה להקב"ה וקריאת ההלל או מגילת אסתר שהיא כמו אמירת ההלל (מס' מגילה יד ע"א, הלכות חנוכה פרק ג', ו). מקור היסוד הזה של קביעת החגים מדברי סופרים איננה רק מדברי ישעיהו שהבאנו לעיל אלא גם בתלמוד עצמו: (מס' פסחים ק"ז ע"ב)
הלל זה מי אמרו? נביאים שביניהן תקנו להן לישראל שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן

כלומר כל פעם שיש צרה לישראל ונגאלים ממנה יש לקרוא את ההלל כהודאה להקב"ה וכפירוש רש"י: **כגון חנוכה**. כך גם עלינו להודות להקב"ה ביום העצמאות למדינת ישראל שאז יצאנו מהצרה הנוראה והקשה ביותר הרי היא פיזור היהודים בגלות ארוכה ומרה ושעבוד אומות העולם על ישראל במשך כמעט אלפיים שנה. על כן על כל אחד ואחד להודות להקב"ה על התשועות ועל הנפלאות. עבור אלה שמפקפקים על קביעת חג חדש בזמנינו עקב ירידת הדורות, חולשת חוכמתנו ולא נוכחות נביאים בזמנינו, יש להשיב להם לעיין במקורות שהבאנו לעיל: הרי מפורש שם שעיקרון קביעת חגים וקריאת ההלל בימים האלה כבר תוקן על ידי הנביאים בימיהם. לפיכך כשם שבחנוכה קוראים את הלל על פי חכמי תקופת החשמונאים . אע"פ שלא היו מצויים נביאים, כך גם בזמנינו יש לקרוא את ההלל על פי חכמי דורינו כלומר הרבנות הראשית לישראל

הודאה על שעבר ותפילה על העתיד לבוא

כלל גדול מלמד לנו הרמב"ם במשנה תורה (הלכות ברכות פרק ; כו) וזה לשונו

כללו של דבר, לעולם יצעק אדם על העתיד לבוא ויבקש רחמים, ויתן הודיה על שעבר ויודה וישבח לפי כוחו. וכל המרבה להודות את השם ולשבחו תמיד - הרי זה משובח

נשיב מילים האלה שהם מלאות בחוכמה לאלה שעדיין לא מבינים שיש להודות להקב"ה על התשועות ועל הנפלאות ועל חירות עם ישראל מעול הגלות. הרי הם טוענים שלא ניתן לחגוג את יום העצמאות ולקרוא את ההלל בגלל שעדיין יש מלחמות ופיגועים, לא כולם יודעים את התורה, המדינה לא מתנהגת לפי עיקרי הדת, בית המקדש עדיין לא נבנה, המלך המשיח עוד לא הגיע וכו' וכו'. אמנם הם צודקים בטענתם שעדיין הדרך ארוכה ועוד לא הגענו אל המנוחה ואל הנחלה אולם כלל גדול מלמד אותנו הרמב"ם ז"ל: יש להתפלל על העתיד לבוא ולהודות על העבר. כך גם אנו צריכים להתפלל שיבוא המשיח, שייבנה בית המקדש בב"א וכו' אלא גם להודות להקב"ה על מה שנתן לנו וזיכה אותנו לחיות במדינת ישראל המתחדשת ולחיות ימי ראשית צמיחת גאולתנו. על דרך זו אנו מזכירים מדי שנה בשנה כשכל אחד אומר לחבירו: "מועדים לשמחה לגאולה שלמה" שמשמעות הדבר היא חגיגה והודאה על תחילת הגאולה ותפילה לגאולה שלמה לעתיד לבוא בב"א